

Sygn. akt IV CZ 48/09

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie ze skargi powoda
o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem
Sądu Apelacyjnego
z dnia 13 kwietnia 2007 r., sygn. akt [...]
w sprawie z powództwa W.L.
przeciwko K.B.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 czerwca 2009 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 17 marca 2009 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny odrzucił postanowieniem z dnia 17 marca 2009 r. skargę powoda W.L. o wznowienie postępowania, zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 13 kwietnia 2007 r. Uznał, że skarżący nie oparł skargi na żadnej z ustawowych podstaw wznowienia postępowania, wskazanych w art. 401 – 404 k.p.c. W szczególności Sąd ten uzasadnił, dlaczego nie są spełnione przesłanki wznowienia na podstawie art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c. (że wyrok w sprawie, która dotyczy wznowienia został uzyskany za pomocą przestępstwa), jak też art. 401 pkt 2 k.p.c. (że zachodzi nieważność postępowania przez pozbawienie strony - w konkretnej sprawie – możliwości działania).

Zażalenie złożył powód, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 410 § 1 k.p.c. w zw. z art. 401 pkt 2 k.p.c., ze względu na odrzucenie skargi na posiedzeniu niejawnym i nie wyznaczeniu rozprawy w celu rozpoznania zasadności podstaw wznowienia, a także art. 401 pkt 2 k.p.c., ze względu na uznanie, że twierdzenia powoda nie uzasadniają zarzutu pozbawienia go możliwości działania, gdyż zaniedbania pełnomocnika procesowego nie mogą być uznane za przyczynę nieważności w rozumieniu tego przepisu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne. Już po raz wtóry sprawa jest rozpoznawana przez Sąd Najwyższy, ze względu na uchylenie poprzedniego postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 11 września 2008 r. postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 r., z racji zakwestionowania prawidłowości ustalenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Rozpatrując obecnie sprawę, Sąd Najwyższy nie dopatruje się merytorycznej zasadności skargi i w tym zakresie podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego.

W szczególności należy zaznaczyć nadzwyczajny charakter środka służącego do podważenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądowego, jakim jest żądanie wznowienia postępowania. Może ono mieć miejsce tylko w przypadkach wskazanych w art. 401 – 404 k.p.c. Skarżący musi więc wykazać występowanie okoliczności uzasadniających podstawę wznowienia, a nie tylko powołać się na tę

podstawę. Rzeczą sądu do którego zgłasza się żądanie jest najpierw ustalenie czy w ogóle podstawa żądania ze względu na te okoliczności występuje (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r. I PZ 33/05, OSNP 2006, nr 3-4, poz. 48). Jak z kolei słusznie uznał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 października 1999 r. II UKN 174/99 (OSNP 2001, nr 4, poz. 133), a następnie w postanowieniu z dnia 21 września 2007 r. V CZ 88/07 (Lex nr 486003), jeżeli z uzasadnienia skargi wynika, że okoliczności w nim wskazane nie dowodzą spełnienia ustawowej przesłanki wznowienia postępowania, wymienionej w powyższych przepisach k.p.c., to podnoszona w żądaniu podstawa prawna żądania nie zachodzi. W takim przypadku skarga nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia i podlega odrzuceniu, stosownie do art. 410 § 1 k.p.c.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z taką właśnie sytuacją. Twierdzenia powoda, odnoszące się do uzyskania wyroku, którego dotyczy wznowienie za pomocą przestępstwa nie odpowiada warunkom wskazanym dla takiej przyczyny wznowienia w art. 404 k.p.c. Nie ma prawomocnego wyroku skazującego, ani okoliczności z powodu której postępowanie karne nie mogło być wszczęte lub zostało umorzone z innych przyczyn, niż brak dowodów, nie ma więc podstawy do wznowienia postępowania z takiego powodu (zob. teza 5 *in fine* postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2007 r. V CZ 88/07, Lex nr 486003). Podobnie, ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie daje podstaw do twierdzenia o niemożności działania w sprawie i podnoszenia, że dopuścił się ten pełnomocnik zaniedbań, skoro działał w sprawie w imieniu powoda.

Nie ma racji skarżący, że sąd nie może badać podstaw wznowienia postępowania, o których mowa w skardze na posiedzeniu niejawnym, tylko musi wyznaczyć rozprawę. Przede wszystkim, art. 411 k.p.c., na który powołuje się skarżący uzasadniając tę tezę został uchylony przez ustawę z dnia 22 grudnia 2004 r. i nie obowiązuje od dnia 5 lutego 2005 r. Poza tym, jak słusznie się wskazuje w orzecznictwie, „strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia jej możliwości obrony swych praw, a więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwiła a nie tylko utrudniła lub ograniczyła popieranie przed sądem dochodzonych żądań” (teza 4 powołanego wyżej postanowienia SN z dnia 21 września 2007 r.). Mimo bardzo obszernego

uzasadnienia tej kwestii w motywach rozpatrywanego zażalenia powoda, nie można z nich wywieść, aby powoływane okoliczności prowadziły do nieważności postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 13 kwietnia 2007 r., którego dotyczy niniejsze żądanie wznowienia postępowania sądowego (art. 401 pkt 2 k.p.c.). Na poparcie takiego stanowiska Sąd ten trafnie przywołał postanowienia SN z dnia 17 grudnia 1996 r. III CKN 17/96 (Lex nr 78449) i z dnia 9 czerwca 2000 r. I PKN 277/00 (OSNP 2002, nr 1, poz. 15).

Badając żądanie wznowienia postępowania, sąd nie ocenia zasadności samego żądania oraz trafności powołanych w niej podstaw, tylko to, czy zachowane zostały warunki prawne umożliwiające rozpoznanie tego żądania. W tym sensie chodzi o poznanie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia i nie jest to tożsame z ustaleniem, czy przyczyny te rzeczywiście występują, co byłoby już merytorycznym rozpoznawaniem samej skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2007 r. IV CZ 48/07, Lex nr 485887; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 2008 r. III UZ 13/07, Lex nr 442729). Jeśli sąd dojdzie do przekonania, że te warunki nie zostały zachowane, to wbrew twierdzeniu skargi nie musi po przeprowadzeniu rozprawy oddalić skargi, lecz ją odrzuca. Dopiero po ponownym rozpoznaniu sprawy w wyniku zasadnie złożonego żądania wznowienia postępowania, sąd podejmuje decyzje merytoryczne, o których mowa w art. 412 k.p.c. Jeśli do tego etapu nie dochodzi skutek formalnej bezpodstawności żądania wznowienia postępowania, skarga podlega odrzuceniu, zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. Ze względu na prawidłową, taką właśnie ocenę prawną skargi powoda, dokonaną przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym postanowieniu, skarga ta podlegała odrzuceniu a zarzuty zażalenia na postanowienie tegoż Sądu podlegają oddaleniu.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.